

راهنما و راهبردها و کلیات
روش‌ها و مهارت‌های اساسی تدریس

سید احمد عطاری

۱۳۹۷

مؤسسه آموزشی تألیفی ارشدان

سرشناسه	:	عطاری، سیداحمد، ۱۳۲۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	راهبردها و راهنمای کلیات روش‌ها و مهارت‌های اساسی تدریس/سیداحمد عطاری.
مشخصات نشر	:	تهران: موسسه آموزشی تالیفی ارشدان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۳۰۱ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۹۵-۳۹۱-۲
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
موضوع	:	تدریس
موضوع	:	تدریس -- روش‌شناسی
موضوع	:	معلمان -- اثر بخشی
موضوع	:	یادگیری
موضوع	:	تدریس اثربخش
رده بندی کنگره	:	LB۱۰۲۵/۳/ع۶۲ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	:	۳۷۱/۱۰۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۴۹۹۴۷۴

موسسه آموزشی تالیفی ارشدان

راهبردها و راهنمای کلیات
روش‌ها و مهارت‌های اساسی تدریس

سید احمد عطاری

آموزشی تالیفی ارشدان

اول

اول ۱۳۹۷

www.irantypist.com

www.irantypist.com

۹۷۸-۶۰۰-۹۹۵-۳۹۱-۲

۱۰۰۰

www.arshadan.com

www.arshadan.net

۰۲۱۴۷۶۲۵۵

۳۰۰۰۰ تومان

■ نام کتاب:

■ تألیف:

■ ناشر:

■ ویرایش:

■ نوبت چاپ:

■ حروفچینی و صفحه آرایی:

■ طراح و گرافیکست:

■ شابک:

■ شمارگان:

■ مرکز خرید آنلاین:

■ مرکز پخش و توزیع:

■ قیمت:

فهرست

۱۵		مقدمه
۱۷		فصل اول
۱۷		اهمیت شناخت فرایند یادگیری برای معلم
۱۸		یادگیری و تحلیل مفاهیم یادگیری
۲۱		روانشناسی شناختی
۲۱		عوامل مؤثر در یادگیری
۲۵		- هوش
۲۵		اهمیت وراثت
۲۶		حافظه
۲۷		۱۰ میل و رغبت
۲۸		رابطه کل و جزء (whole-partvelation)
۲۸		فعالیت دانش آموز
۲۹		روش تدریس معلم
۳۰		تمرین و تکرار
۳۱		اول عوامل شخصی
۳۳		عوامل های محرک در یادگیری
۴۱		فصل دوم
۴۱		کاربرد نظریه های یادگیری
۴۷		به نظر مکتب گشتالت
۵۱		فصل سوم
۵۱		تعریف تدریس:
۵۴		مدل عمومی آموزشی (تدریس)
۶۱		اصول تدریس مؤثر
۶۸		چگونه تدریس کند؟
۶۹		نکات جنبی تدریس

۷۰	معلم چگونه رفتار کند؟
۷۳	فصل چهارم
۷۳	شناخت و تدوین هدفهای آموزشی
۷۴	منابع اخذ هدفهای آموزشی
۷۶	انواع هدفهای آموزش و پرورش (تعلیم و تربیت)
۷۷	هدفهای غایی یا آرمانی (Aims)
۹۰	سطح اول: توجه و دریافت (Receiving)
۹۱	سطح دوم: پاسخ دهی (Responding)
۹۱	سطح سوم: ارزش گذاری (ارزش قایل شدن) (Valuing)
۹۲	سطح چهارم: سازماندهی ارزشها (Organization)
۹۴	سطوح یادگیری در حیطه روانی - حرکتی
۹۹	فصل پنجم
۹۹	مهارت‌های معلم در تدریس
۱۰۲	چگونگی ایجاد مهارت در پرسش کردن
۱۰۵	ضرورت کسب مهارت مدیریت کلاس
۱۲۱	مهارت ایجاد انگیزه و نگهداری انگیزش در شاگردان
۱۲۱	تاثیر انگیزش در یادگیری
۱۲۲	انواع انگیزش
۱۲۲	راهکارهای عملی ایجاد انگیزه در شاگردان
۱۳۰	امتحان چیست؟
۱۳۱	سنجش:
۱۳۱	ارزشیابی
۱۳۱	هدف ارزشیابی:
۱۳۳	انواع ارزشیابی با توجه به زبان و هدف استفاده
۱۳۶	ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
۱۳۷	محاسن آزمون‌های تشریحی
۱۳۷	معایب این آزمون‌ها
۱۳۸	انواع آزمون‌های کوتاه پاسخ

۱۳۹.....	تشخیص یا تداعی
۱۴۰.....	آزمون‌های جور کردنی
۱۴۱.....	انواع سؤال‌های چند گزینه‌ای
۱۴۳.....	ارزشیابی کیفی - توصیفی
۱۴۴.....	اهداف ارزشیابی کیفی - توصیفی
۱۴۶.....	مهارت تهیه درس
۱۴۷.....	اهمیت تهیه طرح درس
۱۴۹.....	مراحل تنظیم طرح درس سالانه
۱۵۱.....	الگوی طرح درس یا طرح سالانه
۱۶۹.....	فصل ششم
۱۶۹.....	روش‌ها و فنون تدریس
۱۷۲.....	شیوه‌های تدریس و مبانی فلسفی آنها
۱۸۱.....	روش‌های تدریس سنتی و جدید
۱۸۲.....	روش استقرایی
۱۸۳.....	روش قیاسی
۱۸۳.....	روش گفتاری
۱۸۵.....	روش سخنرانی:
۱۸۵.....	رهنمودها و مهارت‌های عملی
۱۹۰.....	ایرادات و محدودیت‌ها
۱۹۰.....	روش گردش علمی
۱۹۳.....	ایجاد مهارت رهبری اجتماعی
۱۹۳.....	روش اجرای بحث گروهی
۱۹۷.....	نمونه اجرا واحد کار در دوره پیش دبستانی
۱۹۹.....	واحد کار
۲۰۰.....	فعالیت‌های اساسی
۲۰۲.....	فعالیت‌های جانبی
۲۰۳.....	هدف شناسایی نام میوه‌ها
۲۰۴.....	روش پروژه

- ۲۰۵..... روش آموزشی انفرادی
- ۲۰۶..... روش چند حسی
- ۲۰۹..... فصل هفتم
- ۲۰۹..... روش‌های تدریس فعال و اکتشافی
- ۲۱۰..... مهارت‌های سه گانه فراشناخت
- ۲۱۲..... دیدگاه‌های ژان ژاک روسو در زمینه روش‌های تدریس فعال و اکتشافی
- ۲۱۶..... الگوی بارش یا طوفان فکری (brai storming)
- ۲۱۶..... قوانین الگوی بارش فکری
- ۲۱۸..... مراحل روش بارش مغزی
- ۲۱۹..... تشکیلات بارش فکری
- ۲۲۱..... نمونه طراحی آموزشی و روش تدریس بارش مغزی (یورش مغزی)
- ۲۲۱..... موانع ارتباط با دیگران
- ۲۲۱..... روش تدریس بارش فکری
- ۲۲۳..... ارزشیابی پایانی
- ۲۲۳..... روش مکاشفه‌ای
- ۲۲۴..... مراحل روش
- ۲۲۶..... راهبرد ایجاد انگیزه
- ۲۲۶..... ارزشیابی تشخیصی
- ۲۳۰..... ارزشیابی پایانی
- ۲۳۱..... ارائه ی تکلیف
- ۲۳۱..... روش استقرایی (Inductivetcaching model)
- ۲۳۷..... نمودار مراحل الگوی استقرایی
- ۲۳۸..... اجرای نمونه تدریس به روش استقرایی (طرح درس)
- ۲۳۹..... ارزش یابی تشخیصی
- ۲۳۹..... اجرای روش استقرایی
- ۲۴۳..... ارائه ی تکلیف
- ۲۴۴..... مراحل اجرای فراشناختی
- ۲۴۷..... هدف‌های جزئی

۲۴۷.....	هدف‌های رفتاری (فراگیر پس از یادگیری).....
۲۴۷.....	ارزشیابی تشخیصی.....
۲۴۸.....	راهبردهای یاددهی - یادگیری با رویکرد فراشناختی.....
۲۵۰.....	پدیده‌ها و اهداف نوظهور.....
۲۵۱.....	روش حل مسأله (problem solving).....
۲۵۵.....	محاسن و محدودیت‌های الگوی حل مسأله.....
۲۶۱.....	ارائه تکلیف.....
۲۶۱.....	الگوی بدیحه پردازی (synectics).....
۲۶۲.....	مراحل اجرای روش تدریس (بدیحه پردازی).....
۲۶۵.....	الگوی پیش سازمان دهنده.....
۲۶۶.....	یادگیری معنادار چیست؟.....
۲۷۰.....	روش تدریس ایفای نقش (roleplaining).....
۲۷۱.....	فنون کلی اجرای نمایش.....
۲۷۱.....	مراحل اجرای ایفای نقش.....
۲۷۲.....	نمونه طراحی روش تدریس ایفای نقش.....
۲۷۶.....	قصه گویی (story Telling).....
۲۸۳.....	اجرای نمونه تدریس به روش بازی‌های تربیتی.....
۲۸۴.....	فضا و مدل کلاس.....
۲۸۴.....	راهبردهای ایجاد انگیزه.....
۲۸۸.....	جدول ساعات هفتگی یا طرح روزانه درس.....
۲۹۸.....	منابع.....

مقدمه:

در دنیای امروز معلم تنها انتقال دهنده دانش و اطلاعات به فراگیران نیست. عمر کلاسداری به شیوه سنتی، (معلم محور) سرآمده است، دانش آموزان امروز انتظار دارند روشهای یادگیری و تدریس منجر به تفکر خلاق، تفکر انتقادی، شیوههای علمی حل مسأله و... باشند. امروزه با گذشت زمان، نقش مدرسه تغییر کرده است. مدرسه دیگر تنها مکان یادگیری و آموزش علوم نیست، رادیو و تلویزیون، ماهواره، اینترنت، روزنامهها و کتاب در کنار مدرسه و گاهی جلوتر از آن برای آگاهی و آموزش به فعالیت پرداخته اند و این باعث شده است که دیدگاه و رفتار معلمان و مربیان نیز تغییر کند.

به یقین ثابت شده است تعلیم و تربیت و تزکیه است که بذر تغییرات و تحولات را در اعماق جامعه می‌کارد. راستی چه کسانی می‌توانند این هدف اساسی تعلیم و تربیت را تحقق بخشند؟ آیا جزء معلمان و مربیان کسان دیگر می‌توانند به این هدف بزرگ جامعه عمل ببوشانند. اگر معلمان خواهان تغییرات اساسی باشند باید با تلاش علمی، ذهنی و عقیده خود را مجهز کنند. مسئولان تعلیم و تربیت مسئولیت دارند تا معلمان را با مدرن ترین شیوههای علمی روز و با روشهای مختلف یادگیری و تدریس آشنا نمایند که این کار از طریق نشر کتابهای جدید و مستند و مفید روشهای تدریس و همچنین تشکیل کلاسهای کاروزی و دانش افزایی با مدیریت و کلاسداری مدرسان مجرب صورت گیرد.

فراموش نباید کرد، از مهمترین نقش دستگاه تعلیم و تربیت شناخت و کشف استعدادهای بالقوه فراگیران و ایجاد زمینه و بستر مناسب همراه با برنامه ریزی حساب شده برای پرورش و شکوفا ساختن استعدادهای آنان است. مسلماً معلم مهمترین و تأثیرگذارترین فرد است که این نقش حساس و حیاتی را بر عهده دارد. زیرا او با روح و روان و احساسات فراگیران سر و کار دارد. اگر

خدای نخواستہ نتواند به درستی ایفای نقش کند و بار این مسئولیت را به انجام برساند زبان‌های جبران ناپذیری بر جای خواهد گذاشت که اثرات آن شاید قابل جبران نباشد.

تحقیقات انجام شده در زمینه‌های یادگیری و تدریس روشن ساخته اند که صرفاً با معلومات و علم و دانش و تخصص در یک رشته تحصیلی نمی توان آن دانش و تخصص را به دیگران آموخت بلکه معلّم و آموزنده باید از فنون و مهارت‌های خاصّ نیز برخوردار باشد. تا بتواند معلومات و تخصص خویش را به افراد دیگر یاد بدهد.

اولین عامل برای موفقیت در کار معلّمی، ایمان به رسالت و عشق ورزیدن به فراگیران است. دومین عامل داشتن شخصیت مطلوب و دوست داشتنی است، ایمان و عشق و شخصیت مطلوب از عوامل بسیار مهمّ و مؤثر در فرآیند یاددهی و یادگیری است.

سومین عامل آگاهی از شناخت و اصول و روشهای تعلیم و تربیت و مدیریت در کلاس است. بی گمان در دوران معاصر حرفه تدریس یکی از دشوارترین مشاغل محسوب می گردد، چه آنکه علاوه بر آگاهی از دانش و تخصص هر معلّم باید از هنر و تجربه تدریس برخوردار باشد. چون اطلاعات و توانایی افراد متفاوت است، نحوه یادگیری و چگونگی آموزش نیز متفاوت است. به این سبب معلّمان باید به روشهای گوناگون تدریس مجهز باشند تا بتوانند بر اساس توانایی فراگیران خود تدریس مطلوبی را ارائه دهند.

این کتاب با این هدف طراحی شده تا بتواند نظرات و تجربیات نظری و عملی صاحب نظران علوم تربیتی را در اختیار معلّمان گرامی عل الخصوص مبتدی‌ها بگذارد تا با تکیه بر مطالب آن از حداکثر توانایشان استفاده نمایند.

بی تردید اثر حاضر خالی از اشکال و نقص نخواهد بود، مولف خود را مدیون و سپاسگزار کلیه استادان و صاحب نظران تعلیم و تربیت می داند که او را در این رهگذر با هر گونه نظریه اصلاحی و پیشنهادی خود در رابطه با محتوای کتاب کمک نمایند.